O93, f. 12va; V630, f. 33ra; N442, f. 32vb; I83, f. 68va; VD38, f. 61va; SG670, p. 116a; Bcan4, f. 59v; E97, f. 35rb; P102; BII13, f. 57rb; S105, f. 45v

[a]CUIUS[b] [c] SUPRA ATHENIENSIBUS DIRECTA.

Bcan4: VI

P102; BII13: VI in qua hortatur eos ne ducant iugum cum infidelibus

[H. 6] [Viginus[d] papa Atheniensibus salutem.

Multa mihi fiducia est apud vos, fratres, et multa gloriatio[e] pro vobis. Repletus sum consolatione, superabundo[f] in omni tribulatione nostra[g]. Tribulor enim, quando[h] de vobis audio, quod non oportet. Consolor vero, quotiens[i] ea inter vos fieri cognovero, quae bonos[j] <E97, f. 35rb> christianos decet implere. Nolite, fratres, iugum ducere cum infidelibus[k]. Unde doctor gentium loquitur dicens: Quae[l] participatio[m] iustitiae cum iniquitate? Qui autem consensus[n] templo dei cum idolis? <Bcan4, f. 60r> Vos enim estis[o] templum dei vivi[p], sicut[q] dicit deus[r]: Quoniam[s] inhabitabo in <I83, f. 68vb> illis et inambulabo et

---

4 a *In P9629 sind wegen Blattverlusts und Beschädigung der Handschrift nur Teile des Briefes überliefert. Die verlorenen bzw. nicht lesbaren Passagen sind durch [...] gekennzeichnet.* | b CUIUS SUPRA] EPISTOLA EIUSDEM *P102; BII13* | c *Überschrift*] ITEM YGINI PAPAE *SG670; Überschrift fehlt, am Rande* Cuius supra epistola atheniensibus apostolicarum epistolarum exemplis referta *S105* **8** d Yginus *V630; SG670; BII13;* Iginus *korr. aus* Viginus *VD38;* EYGINUS *E97;* ginus *S105* **10** e gloriariatio *Bcan4;* gloriatio *korr. aus* gloatio *S105* **11** f superabundo] superabundo gaudio *korr. aus superabundo SG670* | g vestra *V630; E97* **12** h quando de vobis] de vobis quando *Bcan4* **13** i quotiens *korr. aus* quoties *V630; E97* **14** j bonos christianos] bonis christianis *Bcan4* **15** k infidelibus *korr. aus* fidelibus *P102* **16** l Quae] Quę enim *SG670* | m *am Rande* societas *VD38* **17** n consensus] consensus in *I83* **18** o estis *fehlt V630* **19** p vivi *korr. aus* vivit *BII13* | q sicut dicit *korr. aus* sicut *BII13* | r dominus *VD38; SG670; S105* | s Qm *O93*

---

2. Viginus-Brief,8 **8** Atheniensibus] sec. vit. Hyg. c. 1. in libr. pontif. („natione graecus ex philosopho de Athenis"). **9–11** Multa…nostra] II Cor. VII. 4. **15–21** Nolite…populos] II Cor. VI. 14. 16.

Anselm v. Lucca 1. II,15 (**42–47** alieni…discretio)
Coll. trip. 1. A 7,3 (**42–47** alieni…discretio)
Polycarpus 1. I, 19,1 (**42–47** alieni…discretio)
Slg. in drei Büchern I,10,3 (**42–47** alieni…discretio)
Gratian 1. C. III, q. 4, c. 1 (**42–47** alieni…discretio)

ero illorum deus, et ipsi[t] erunt mihi in[u] populos[v]. Si enim deus angelis <SG670, p. 116b> peccantibus non pepercit, sed rudentibus[w] [x] inferni[y] detractos <BII13, f. 57va> in tartarum tradidit[z] in[a] iudicium[b] cruciandos reservari, et originali[c] mundo non pepercit, sed octavum Noe iustitiae praeconem custodivit diluvium mundo impiorum indicens[d] [e] et civitates Sodomorum et Gomorrhaeorum in cinerem redigens[f] eversione[g] damnavit exemplum eorum, qui impie[h] acturi sunt, ponens, quid putatis iniquis[i] <VD38, f. 61vb> et impiis perseverantibus in nequitia eorum[j] erit[k]? Iustum vero Loth oppressum a nefandorum[l] iniuria[m] conversatione[n] eruit[o]. Aspectu enim et auditu[p] iustus erat habitans[q] a]pud <P9629, f. 8r> eos, qui de[r] [s] die in[t] diem <V630, f. 33rb> [animam[u] iustam iniquis operibus cruciabant[v]. Novit deus pios de temptatione[w] eripere, iniquos ve]ro in diem iudicii cruciandos re[servare[x], magis autem eos, qui post carnem in concupiscentia immundiciae ambu]lant dominationemque contemnunt[y], audaces sibi <I83, f. 69ra> pla[centes sectas[z] non <SG670, p. 117a>

---

21 t ipsi erunt mihi] erunt mihi ipsi *E97* | u in populos] populus *korr. aus* in populos *fehlt V630* | v populis *I83; Bcan4* **23** w *am Rande* funibus peccatorum *VD38* | x ruentibus *korr. aus* rudentibus *N442;* trudentibus, *am Rande* al. ruentibus *Bcan4;* ruentibus *E97; P102* | y inferni *korr. aus* inferno *SG670* **24** z tradidit in *korr. aus* tradidit *O93; N442* | a in *fehlt V630; I83; SG670; Bcan4; S105* | b iudicio *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102, BII13; S105* **25** c originali *korr. aus* origili *P102* **27** d *am Rande* iubens fieri *VD38* | e inducens *korr. aus* indicens *V630; N442;* inducens *E97* **28** f rediens *Bcan4* | g *am Rande* destructione *VD38* **29** h impie acturi *korr. aus* impietaturi *V630* **30** i iniquis et impiis] impiis et iniquis *VD38; P102; BII13* **31** j sua *SG670; S105* | k erit *fehlt V630* **32** l *am Rande* sceleratorum *VD38* | m *interlinear* iniusta ac luxuriosa *O93* **33** n conversatione *korr. aus* conversione *O93;* conver one *N442;* conversione *I83; VD38; Bcan4; P102; BII13* | o erunt *VD38* | p auditu *korr. aus* auditus *S105* **34** q inhabitans *S105* | r *am Rande* id est qui omni die *VD38* | s de die in diem *korr. aus* in diem de die *O93; E97;* de die in diem] in diem de die *V630; I83; VD38; P9629; Bcan4; BII13;* in diem de die *korr. aus* in diem de di *P102* **35** t in diem *fehlt S105* | u anima *VD38* **36** v crutiabant *korr. aus* crutiabantur *O93; V630* | w temptatione *korr. aus* temptione *V630;* temptione *S105* **38** x resarvare *Bcan4* **40** y contempnunt *korr. aus* condempnunt *O93; P9629;* contendunt, *am Rande* vel contempnunt *V630* **41** z *am Rande* falsas doctrinas hereses *VD38*

21–42 Si… blasphemantes] II Petr. II. 4-10.

metuunt[a] facere blasphemantes. U]nde[b] alieni[c] erroris societatem[d] <E97, f. 35va> vel a sui propositi[e] tramite[f] [g] recedentem aut ap[ostolicae sedis[h] iussionibus[i] inoboedientem su]scipere non possumus, nec[j] impedire recte credentes vel sanctorum patrum[k] iussionibus[l] obtemperantes permittimus, quia inter fideles et infideles magna debet esse discretio[m] [n]. Si deus, fratres[o], iustis[p] non pepercit, quid[q] de nobis peccatoribus peccantibus[r] fieri[s] putatis? Custodite vos ab omni <N442, f. 33ra> inquinamento[t] <BII13, f. 57vb> carnis et corporis[u], ut salvi sitis in die adventus domini. Unum autem hoc[v] non lateat[w] vos[x], ut[y] ait apostolus[z], carissimi: Quia unus dies apud[a] dominum[b] sicut mille anni[c], et mille anni sicut dies[d] unus. Non tardat dominus promissis, sed patienter agit[e] propter vos nolens aliquos perire, sed omnes[f] ad poenitentiam reverti. Adveniet[g] <VD38, f. 62ra> autem dies domini ut[h] fur, in qua caeli magno[i] impetu transient, elementa vero calore solventur[j]. Cum haec

---

42 a metuunt *korr. aus* metunt *BII13* | b Unde alieni] Unde enim alieni *korr. aus* Unde enim *Bcan4* | c aeni *I83;* alieni *fehlt SG670; S105* **43** d socium *korr. aus* societatem *V630;* societatem] societatem sectantem *E97* | e prepositi *BII13* **44** f *am Rande* via rectitudine *VD38* | g tramite *korr. aus* tramitem *P102* h sedis *korr. aus* sede *V630* **45** i iussionibus inoboedientem suscipere non possumus, nec impedire recte credentes vel sanctorum patrum iussionibus *korr. aus* iussionibus *E97* **46** j nec] Nec eum *korr. aus* Nec *SG670* | k patrum] patrum tuorum *I83; Bcan4; patrum suorum SG670; S105* **47** l visionibus *BII13* **48** m *am Rande* divisio *VD38* | n distinctio *SG670; S105* **49** o fratres *fehlt E97;* fratres] fratres si *VD38; P102; BII13* | p iustis *korr. aus* iustus *Bcan4* | q quid *korr. aus* qui *VD38* **50** r peccantibus *fehlt V630; VD38; SG670; S105* | s fieri *korr. aus* fieri fieri *P9629* **51** t *am Rande* sordiditate *VD38* **52** u spiritus *SG670; S105* **53** v hoc non *korr. aus* hoc *V630* | w lateat vos] lateat *korr. aus* lateat vos *Bcan4* | x vos *fehlt VD38; P102; BII13* **54** y ut] ut sicut *VD38; P102; BII13* | z apostolus] apostolus fratres *E97* | a apud dominum *fehlt V630* **55** b deum *I83; SG670; Bcan4; S105* | c anni et mille anni *korr. aus* anni *VD38* | d dies unus] unus dies *SG670; E97; S105* **57** e ait *O93; I83; VD38; P9629; P102; BII13;* expectat *V630; E97* | f omnes ad poenitentiam] ad poenitentiam omnes *E97* **58** g Veniet *SG670; S105;* Adveniet] Et veniet *Bcan4* **59** h sicur *VD38;* sicut *P102; BII13* | i nagno *korr. aus* mangno *V630* **60** j *am Rande* dissolventur *VD38*

42–45 Unde…possumus] Cf. Dion. 4, Iul. 12. **50–51** Custodite… BII13] II Cor. VII. 1. **54–67** carissimi…habitat] II Petr. III. 8—13.

---

2. Viginus-Brief,43 societatem] societate maculatum AL_1; PG_1; $3L_1$; societatem sectantem CT_1; DG_1 **44–45** aut…inoboedientem] *fehlt* $3L_1$

igitur omnia dissolvenda[k] [l] sunt[m], quales oportet vos esse in sanctis conversationibus <S105, f. 46r> et pietatibus <I83, f. 69rb> exspectantes[n] <SG670, p. 117b> et properantes[o] in[p] adventum[q] diei[r], per quem caeli ardentes[s] solventur[t] et elementa[u] ignis ardore tabescent[v] [w]. Novos vero caelos et novam[x] terram et promissa ipsius exspectamus, in quibus iustitia habitat. Deus autem omnis gratiae, qui vocavit nos[y] in aeternam[z] suam gloriam, in Christo Iesu modicum passus[a] ipse perficiet[b], confirmabit[c], consolidabit[d]. Ipsi gloria[e] et imperium in saecula saeculorum. Amen. Data[f] X Kalend. Martii Magno et Camerino[g] conss. O93, f. 12va; V630, f. 33rb; N442, f. 33ra; I83, f. 69rb, VD38, f. 62ra; SG670, p. 117b; P9629, f. 8r; Bcan4, f. 60r; E97, f. 35va; P102; BII13, f. 57vb; S105, f. 46r

---

61 k *am Rande* anullanda *VD38* | l solvenda *VD38; P102; BII13* m sint *N442; SG670; E97; S105* **63** n expectantes et properantes *korr. aus* expectantes *P102* **64** o *am Rande* festinantes *VD38* | p in *fehlt P9629* | q adventu *P102;* advento *BII13* | r dei *korr. aus* diei *N442* **65** s ardentes *korr. aus* ardent *Bcan4* | t solvuntur *SG670; S105* | u elementa *korr. aus* elemta *N442* **66** v *am Rande* liquescunt *VD38* | w tabescaent *korr. aus* tabescant *P9629;* tabescunt *VD38* | x novam terram] nova terra *I83; Bcan4* **68** y vos *VD38; P102; BII13* **69** z aeternam suam *korr. - am Rande und interlinear - aus* aeternam *P9629* **70** a passos *V630; SG670; Bcan4; E97; BII13; S105* | b proficiet *O93* | c confirmavit *I83* | d consolidabitque *korr. aus* consolidabit *N442;* solidabit *I83;* solidabitque *VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105* **71** e gloria *korr. aus* gloriam *P102* **72** f Data X Kalend. Martii Magno et Camerino conss *fehlt E97* | g camerino] camerino cc. *P102; BII13*

68–71 Deus…Amen] I Petr. V. 10. 11. **72** Data…conss] Nota consul. desumt. ex vit. Hygin. c. 1. in libr. pontif.